

Latweeschu Awises.

51. gaddagahjums.

No. 19.

Treschdeenâ, 10. (22.) Mai.

1872.

Redakteera adresse: Pastor Sakranowicz Luitingen, pr. Frauenburg, Kurland.
Etschedzija Besthorn K. (Neyber) gramatu bohde Zelgawâ.

Rahditajs: Wisjaunahs sinas. Daschadas sinas. Wehl kahds wahds par Zeifkas Latweeschem. Keisars Peteris I. tas Leelais. 25. April 1872 pee Wesum ugguns salna (Stalljâ) no flabtbljuscha awrakhtis. Padohms, kad jubta sawus sinenus nokobsch. Mihtlas us minneschana eefsch Nr. 17. Sarunnaschanahs un atbildos. Naudas tirgus. Rabbibas un wretschu tirgus. Sluddinaschanas.

Wisjaunahs sinas.

Parise 13. (1.) Mai. Bordo pilsehtâ atbrauzis kahds no Afrikas melneem Negeru kehneem, ar wahrdu Panalalalulu. Schis eefchoht us Parisi un Londonu lai tas atbildetu par to, ka winna walst 2 missionari tappa nokauti. Kehninu pawada leels pulks leelmannu, stary scheem weens ministeris, fan jafarga kehniina sewas, un weens uppuru preesteris, fan turflaht tas pawahru amats.

No teem pee Parises padohschanahs 1871 no waldbinee-koem fanemteem dumpineekeem jau lihds 32,000 preefsch teefas stahwejuschi. No scheem kohdi 10,000 ar daschadam strahpehm irr noteefati, 21,000 turprettim par bewainigeem atrasti un palaisi. Tomehr, kâ awises raksta, no teefas puffes leelas pahrskattischanas un nepareisibas spreeschoht effoht noifkuschas, jo stary teem noteefateem effoht dauds pawiffam bewainigu, turprettim stary teem palaisieem rasbaineeki no pirmahs sortes.

No Tehrpattes nahk tabs behdu sinas, ka 21. April weens no Tehrpattes flamenateem professeoreem ar flakku effoht nonemis tappis tã, ka bij ja-atluhdsahs no amata. Winsch bij tabs Deewa mahzibas professors, ar wahrdu Dr. Theodosius Paruaft, puschuschas wihrs. Schim wihram paleek darbs appafsch rohtahm, kas iswestis wiffat muhu lutteru bahrizai Kreemijã buhu par labbu nahzis, pr. winsch no tahm 3 Baltijas sinodehm bija usluhgis pahraudsicht un pahrlabboht muhu wezzo „sw. amata-gramatu preefsch luttera draudjes mahzitateem.“ Us scho darbu, fo jau zit nezif bij us preefschu woddis winsch wairahk ne kã jezhtis bija derrihgs un no Deewa apdah-winahs. Tã tad winsch tohp noschlohts netif no saweem fohlneekeem, bet arri no wiffas Lutteru basnizas Kreemijã.

R. S—z.

Pechterburgas kaufmannim Quinam effoht atwehlehts, lai tas us sawu rehkinumu isluhko un mehro wiffas tabs weetas, fur warretu eef dselzjella lihniija no Mofcheikeem lihds Pruhichu rohbeschahm, stary Palangu un Krettinu.

Kã lauki stahw, par to lassam sinas, ka pa wiffu deen-widdus Kreemiju irr lohti flits, bet arri lohti saws panaffaris. Tas pirmahs stiprakais letus tai puffe irr 12. April bijis, bet tomehr lauki ne-effoht zaur sawummu noko wehl pohstã gabjuschi. Kartrinoslawã waffaras lauku apstrahdashana sipri zaur sawummu nokaweta; dahja lohki arkal stahmoht pilnds seedos. Kersonã waffareis stahw tapat labbi kã seemas lauki; ihpafchi fur agraki sehts; bet sahle masa. Kijewã, Ddessã, Woroneschã arri nekã kaisch. Pohlõs dauds weetas rudsi lohki wahji un tohp isarii, kweefchi irr labbaki turrejuschees.

Dijnã 26. April pee stipra wehja ugguns isjehlees un 300 nammus peluds wehrtijis.

Berline. Bismarks us dascheem mehnescheem nolizzis sawus amata darbus pee mallas un ees sawu wesselibu eestipri-nahk. Kalabbad tad arri wiffas sarunnas stary Franziju un Wahsemmit deht Wahzu karra spehta ipnemschanas un karra naudas atilkkuma matfashanas irr noliktas us to laiku, fur Bismarks buhs atpalkat nahzis. — Ta leeta, ka pahwestis irr, lai gan smalkt, tomehr atstuhmis to no Wahzu Keisara par weete-neeku peedahwato kardinali Hohenlohe, irr leelu nepatfashanu zehluft. Awises taggad jau arri dabujuschas rohtã un isluddina to gramatu, fo pahwestis Hohenlohe sipriam rakstijis. Us to pasemmitigu luhgshamu, lai pahwestis winnam atwehl peezemt scho amatu, par Wahzsemmes weeteeku buht — pahwestis lizzis atpalkat rakstihk, ka winsch nespehjoht isbrihnitees, kã kardinalis us tahdam dohmahm nahzis. Lai mettoht pee mallas tahdas gekkibas dohmas, preezatees par lutteru waldbineka (Wahzu Keisars) amatu un gohda parahdsichanam, lai labbakh kã kardinalim flahjotees, us to wairahk ruhpejotees, ka war-roht lihds zeest un lihds stahweht pee pahwesta sawa kunga, kas taggad behdas mithoht.

S.

Daschadas sinas.

No eefschsemmehm.

Zelgawas-Mofcheiku jauna dselzjella buhwe irr no-dohhta Pfab kungam, kas apnehmees ar to gattawis tikt lihds 16. September 1873. Effoht zeriams, ka jau daschus mehneschus agraki wifs darbs buhschoht isdarrihts. Par wirsinschoneeri pee schibs lihniijas eezelts J. Bander K.

Zelgawã pee Kursemmes kameralteefas 13. Juni f. g. taps torgis noturrehts par tahm Kursemmes 24 past-stazionehm, kuru sirgu flaits irr noliktas us 203 past-sirgeem.

— Us tahm pahri leetahm, kas Latw. aw. 15. Nr. no Saklas muischas bij peeminnetas un us fo redakzija dauds mas flaidraku pasinnofchanu bij luhgusi, irr mums taggad raksts atfuhhtis, fo te gribbam pasneegt un kas tabs minnetahs staryibas isflaidro. Tik to gribbam wehl no sawas puffes peelikt klat, ka to pirmo sinu us-nemmoht redakzijai ne prahtã nau nahzis par basnizwihru zelschonu kahdus jaunus likkumus minneht, kas it ne fur wehl nau isluddinati. No dsimtmuischahm ar flaidreem wahrdreem fazzijahm, ka dsimtkungam tã zelschanas rekte, kant gan dasch dsimtkungs no labba prahta sawu rekti sawam nowaddam ustizz. Waj tas tam brihw, tik jau pats sinahs. Krohna nowaddos, fur agrahk kambarkungs zehla, wretahm, kã it labbi sinnam irr notizzis, ka nowadã pats irr zehlis un basnizas preefschschahws to atwehlejis. Waj tam tã wiffur buhs buht, jeb waj mahzitajis

waj zits kas kambarkunga weeta lai zeff, par to wehl nau it ne kas isfluddinat. Paschu dohmas gan neradda likkumus, bet newarram brihnitees, ka nowaddi jauta, waj scheem tas nekristu. Preeksch Salkasmuischas draudses, ka preefuhitais raksts peeminn, no basnizteesas effoht flaidra atbilda dohta un zerram, ka tur tad ta leeta flaidribā. Tas minnetais raksts skann tā:

Katweeschu Uwises Nr. 15 sch. g. esmu lassijis, ka no Salkas M. ta sinna islaista tā: I. manā draudse basnizas pehrminderi zaur mahzitaju effoht eezelti, bes draudies pagasta sinna un tā schee paschi draudsei nau fluddinati. Kam gribbahs flaidraku sinna par scho leetu dsirdeht, tas lai klaufahs: No ta laika kad kambara waldiba — kurrari preekritta basnizas pehrminderus preeksch krohnu pagasteem iswehleht — atzelta, lihds schim laikam, wehl nau jauni likkumi isfluddinati, pehz kurreem schohs basn. pehrm. buhs eezelt. Sawā prahtā apdohmadams, tā neds kungu, neds pagastu, neds mahzitaju rohkās tas nau eedohs, jaunus likkumus pehz sawas patikšanas cetahst, es jau preeksch diwi gaddeem biju fahzis gan ar wahrdeem, gan zaur raksteem ar basnizasteesu par scho leetu farunnatees un tur padohmu melleht, lihds basnizas teesa mannim pawehleschanu atlaida, pehz kurras nu Salkas M. jauni pehrminderi eezelti. Kam tiht schehlotees, lai schehlojahs par basnizasteesu, laikam basnizasteesa atbildi nepaliks parahdā. — Ja kam par to brihnumis, ka jauni pehrminderi wehl nau eefwehtiti un draudsei preekschā wehti, tam gribbu sinnamu darriht, ka wissi pehrminderi manni luhgusch, lai ar scho leetu gaiditu, lihds to warreem muhsu paschu jaunā basnizā padarriht.

II. Weens no Salkas M. draudses lungeem effoht 70 rubl. preeksch basnizas tobrna apseltschanas dewis un taggad nu dauds tuhstiojschi draudses lohzehti gribboht, lai tobrna juntu saku nomahletu, bet schis weens draudsei stahwoht pretti un gribboht lai tobrna junts buhtu bruhns.

Tas preeksch mannim un skohlmeistera tā preeksch wisseem teem draudses lohzekleem, ar kurreem taggad esmu dabujis parunnatees, weena apflehta leeta bijust. Isgahjuschā seemā esmu 200 mahjas apmeklejis, gan katrā effam par basnizas buhwi farunnajusches, bet neweenās mahjās scho leetu ne ar puschu plehtu wahrdinu nepeeminneja. No par scho leetu sinnu gribbu schē stahstih. Us to krusu, to es labbi sinnu, neweens no muhsu draudses lohzekleem neds kungs, neds zits kas ne farlanu graffi nau dewis, bet zeen. leekungs v. D., buhwes usnehmeis, pats to krusu til jauku lizzis ustahstih, us muhsu luhgshanahm wehl apselstih un no sawas paschas kullas par to aismahjis. Nowehlestim mehs nu winneem, kas lihds schim to basnizas buhwi til apdohmigi weddusch, arridsan scho leetu. Beidsiht gribbu peeminneht: Lai tas, kam ruhpes par to zekahs, tā gan tobrna juntu buhs nomahleht, skattahs us Jelgawas jauku Annas basnizu. Ta dohd derrigu preekschshiml, tā basnizas tobrna juntu buhs nomahleht.

Salkasmuischas mahzitajs

22. April m. 1872.

Schaack.

Katw. aw. 17. nummurā 132 lappā 7. rindā n. a., fur stahw „reet“ lassij „eet.“

N. aprinki P. muischā kahds kalys tappa meschā pee kahda kohka palahrees atrasts. Wiina dehs preeksch kahdahm nedelahm atpalkat apprezēja kahdu fainneeka meitu, kurrari krohna mahjas peederr, bet schis bij dsilli parahdās eekrittuschas un dehs luhdja tehmu, kam labs naudas krahjuminisch bijis, lai winnam nu palihds no parahdeem atswabbinatees. Tehmam lohti gruhti nahzees no sawas naudinās schirtees, beidsiht tomehr dehlam dewis, bet zaur to arri tā prahtā famiffes, ka jadohma ka tamdehl ween pats few gallu padarrijees. Lai Deews pasarg' katru tā no mantas isputtinafchanas tā arri no mantas fahribas!

Auguste H—rg.

Uj Rihgas-Dinaburgas dselszehta no 1. Mai buhs schis isbraufchanas stundas: No Rihgas pulst. 9 no rihta un 6 1/2 wakkarā. No Dinaburgas pulst 4 un 40 minut. no rihta un 5. un 40 min. wakkarā.

No Rihgas polizejas puffes 29. April us tirgus wissi peena un kreima pahrdeweji tappusch nemti smalkā ismekleschanā, waj newarretu pehdas preefsiht tai welligai prezees jaukschanai, par to pilsehtneeki beidsamajā laikā dauds fuhdsejahs. Un atradda arri dauds wefumu ar wiltigu prezzi. Sinnams, ka tohs nu wedda wissus us polizeju un usweddihi dabuja redseht, ka winnu peena un kreima mufscheles tappa semmē isleetas, un turklast dsirdeht, kas notiks, ja ohtreis us tahdeem nedarbeem taps preekti.

Pehsterburga. Ta komissione, kas darbojahs un fagattawo padohmus, tā lihdschinnigo walsts nodohshanu weeta warretu kahrtigaku nodohshanu maksafchanu eewest, leet taggad wissu to sinnu un pahrspreeschchanu krahjumu ihpafschā grahamatā druklah. Grahamata yilda 140 lappas. Warr gan fazzih, ka komissione sawu darbu firdigi wedd un ka schi dehsiga leeta bes kaweschanas warr eet us preekschu.

No Rijekas, Podolijas un Kersonas. Merza mehnescha beigās koleera fehrga weetahm rahdijufees; mirruschi kahdi 30. No polizeju puffes tohp wiss darrihts, ka fehrga nedabutu eewestees.

S.

No ahrsemehm.

Berline. Bismarcks no keisara us dascheem mehnescheem no amata darrihschanahm atluhdtees un gribb us laizinu us sawu muischu braukt un pehz tam daschus wesselibas amotus apmekleht, ka warretu sawu wahju wesselibu dauds mas stiprinah. Kad atminnahs, zil lohti dakteri jau preeksch pahri gaddeem us tam pastahweja, lai atpuhschanahs laizinu nemmotees, un ka toreis wissa wahjiba bij japazeesch, jo kara laiki fauja pee pilna darba, tāpat kad eewehro, zil lohti lihds pat pehdigam laizinam winsch ar darbeem bij apkrauts, tad warr gan daschus mehneschus kluffuma atwehleht, lai jo spigtahs atkal pee darba nahktu. Pastarpam arri nau ne kahdas swarrigalas darrihschanas preekschā; starp walstihm nau nekahdas starpibas.

No Franzijas mas ko no jauna pastahstih. Tautas kapulze zekahs ar weenu spehzigaki pret presidenti un wiina firds wehleschanahm.

Spanijas kehina weetas mekletajs Don Karlos nau wis pats rohkās dabuhts, bet dabujis us Franziju ispruft. Effoht pahr rohbeschu pahrbchdis, til no weena preestera pawaddihts.

Turku sultanam fawas galwas greefchanas. Pehz Turku walsts likkuma waldbibas krehslis peekriht katru reis tam wezzafajam sultana zilts lohzeftam, tas buhtu taggad, ja fchis sultans mirtu, winna brahta deklam. Bet sultans labprahit gribbetu cetaisht weeta fawu pascha wezzako dehtu un taifotees jaunu likkumu isdoht. Sinnams, ka arri prettincelu, kaut gan kluffu, tam netruhtst.

No Amerikas raksta, ka brihwalstis 5. November fchinni gadda buhs jauna presidenta faulschana. Sa-prohtams ka jau taggad wiffa semme gar scho lectu no-darbojahs. Par presidenti warr tapt zelts katris Amerikas birgelis, kas 35 gaddus wezs. Tahdu wihtu nu buhs Amerikas brihwalstis lihds 5¹/₂ miliona un katram no par behrna labjahm jau tohp tahs 2 leetas eekaltas un eekaltahs patz wehl dsihlaki: 1) Arri tu warri reis par presidenti kluht. 2) Tu effi ihpafchi preelsh fchi amata derrihg. Ta tad nu warr teikt, ka ¹/₂ milions warbuht buhs tahdu, kas paschi no few neleedsahs, ka nederr us scho amatu, bet tee aillikluschee 5 milioni eet ka aiskurti, kad peenahl tas laifs, fur jauna faulschana. Lihdschin-nigais presidentis Grants gribb labprahit patz no jauna tapt zelts un buhtu arri itkin derrihg, bet waj tad ko par to ranga. Rahdi 2—3 milioni leekahs arri pa Grantam einohht, jo reds, ka paschi gan wehl netaps tai krehsla zeli un gribb tapehz fawas zerribas us nahkoschu reisi likt, bet zitteem irr masahl tahs kaunibas un tee gribb tuhda walsts airus rohla dabuht. Ar katru nedelu, fur zelschanas deena nahk tuwaki kluht, prahti tohp jo katstaki un fchi weena runna flann pa mallahm.

— Boston pilsehta taws musika fwehtki fwinneti, fur arri buhs ehrgesles pulka, fur ehrgelu minneju weeta strah-dahs damsmaschine. Lihds fchim wiannu leelais ehrgetu meisteris Gilmore bij buhwejis ehrgesles, fur 24 minneju wajjadseja, bet ar to wehl nepeetika, gudroja un buh-weja tahlaki, ta ka nu jaurem damsmaschine pulka. S.

Wehl kahds wahrds par Zeifkas Latweescheem.

Latw. aw. f. g. Nr. 7. esmu par Zeifkas Latweeschu dsihwi faweem tautescheem daschas sinnas pasneedsis; bet kad nu Nr. 11. kahds S. H., furra raddi scheit Zeifka effoht us dsihwi apmettuschees, irr eedohmajees mannam sinnam eeprettim nostahdiht fawas, furra faktahs zaur raksteem fasmehlis, tad es schohs wianna peefihmejumus newarredams par pilnigeem un pateefigeem atsiht, gribbu ar zeen. redakteera attauschanu par tahm wehl ihfu isskaidroschanu doht un luhdsu mihlus lassitajus to par launu nonemt, kad ohrtreis wehl scho paschu lectu walstu, bet pateefiba par gohdu newarru kluffu zeest. S. H. L. nemas negribbu apwainoht, bet wairahl tohs kas winnam nerikrigas sinnas waj nu tihschah jeb netihschah prahta rokstijuschi.

Sawa raksta nebiju wis par dauds schennes Latweeschu dsihwas behdigo puffi ween preelshah zehlis, ka S. H. L. leekahs, bet no teem grahtumeem ko tee eefahluma scheit pahzeetiuschi, til masu dalku Latw. aw. lassitajeem pastahijis. Arri eeksch wiffa fchi masa Latweeschu pul-

zina, lai gan wiffus labbi pasihstu, ne-atrohdu neweena pascha, kam, ka S. H. L. dohma, itkin labbi klahjabs un kas dauds weeglaku dsihwi atraddis, ne ka tehwi ja warretu buht. — Bet pasihstu gan daschu rentneeku Widsemme, kas Zeifkeneescha atstahda mahja ee-eeedams ar knappu mantibu fawu dsihwi sahla un taggad ar bagatako Zeifkas Latweeci wis nemainisees.

Latweescheem, kad schurpu us Zeifku nahza, bij katram paschu taifitas drehbes pehz ta laika Wedsemmes mohdes schubtas un isskattijabs deewogan glihti; bet kad Zeifkas fewischlahm tas drehbju taifschanas amats irr fweescha leeta un tas wajjadsihg materials gruhti famantojams, tad sinams, ka bohde irr japirk gattawas waj gribb waj ne. — Kam kabbata dauds mas klausu, tas winnas is-mellejahs pehz patifschanas, bet zittam ar tahdahm, kah-das spehj eemantohht, irr meera japaleek un dauds reis ar pascha taifitahm labbah meera buhtu. Kad sche kweeschu ween wairahl teel fehti ne ka zitta labbiba, tad arri nemas nau ko brihnetees, ka schennes turrigakais Latweecis ehd smalku kweeschu maifi, tehju waj kasseju usstrehbdams; — bet ak zil dasch schai pascha garru buhtu meera ar rupju rudsu maifi un blohdu putras, bet tas patz truhst. Un waj tad kweeschu maife ar tehju waj kasseju par rupju rudsu maifi ar labbu blohdu putras nostrahdajuscham irr pateefi mihlahs un wesseligahs? Bes peerahdischanas newarru lizzeht.

Tas man leels brihnums, ka S. H. L. scheit dsihwodami raddi ne irr warrejuschi isschirt kas irr basniza un mahzitaja dsihwolks. Wehl dauds gaddi warr pa-eet, ar tad Latweeschi ar fawu spehku ween pee basnizas newarr likt. Taggad wiinneem lihds ar wiffu schennes kirspehli, tas irr, ar pilsehta wahzu draudsi un 2 wahzu kolonijahm kohpa til irr mahzitaja dsihwolks. Kad nu pilsehta draudsei, pee furra peekriht pilsehta wahzeeschi un wiffi Latweeschi, nekur zittur nebij fur warretu deewakalposchanu noturreht, tad pagaidahm, kamehr pee fewischka luhg-schanas namma waj basnizas teel, eerikteja tannu pascha mahzitaja dsihwolks appakscheja tahschah luhg-schanas sahli, fur taggad lihds ar to mihligo ehrgelu flannu deewakalposchana tohp turreta.

Schi mahja malka tepat 4200 rubl. f. — Zitta no tahs naudas ta eenahza: no palihdsibas lahdes dabuja 1000 rubl. f. schinkoht un 1400 rubl. f. us 10 gaddem bes procentem aisseent. Zittu irr dewuschu, pilsehta wahzeeschi labbu teesu un arri daschi Latweeschi papitnam, par to winneem firsniga pateiziba nahlahs; bet atraddahs arri tahdi, kas mas ko gribb no tam sinnaht. — Taggad wehl irr 1400 rubl. f. palihdsibas lahdei us tahs mahjas parahds, ko nebuht Latweeschi ween nespehj ismalfahht; bet pee schihis ismalfaschanas peebeedrojahs nesen minnetas 2 kolonijas un ta nu ar Deewa palihgu tas parahds warbuht drihsa laika tils dsehts.

Ka skoblas nams teel jau buhwehts, irr skaidri melli. Pagahjuscha ruddeni bij gan runna no buhweeschanas, — bet runnahs wehl nau darrihts. — Ar runnam ween ehlas newarr wis uszett, bet irr wajjadsihg naudas preelsh materiala un meisereem, un Latweescheem ta truhfa. Iht

falkoht, Zeiflas Latweefchi ween bes zittu palihdfigahm rohlahm gan gruhti pee ffolhas namma tiks.

Waj tas wifs, kà: basnizas, basniz-ehrgeles, ffolhas wiffur Baltijas gubernijas irr atrohdami, newarru us tam pastahweht, jo esmu Widsemneeks un zittas puffes mas pahrsinnu; bet warru drohfschi fazzicht: ka Widsemme katrai draudsei irr fawa basniza, basniz-ehrgeles, mahzitava muischa un ffolha, — wehl dascha arri ar ehrgelohm puschfota. Zerēju ka Kursemme arri tapat buhs?!

Sinnams, taggad schennes Latweefcheem irr fawa luhgschanas sable ar skannigahm ehrgelitchm un deewakalposchanu jauki warr noturreht; bet kad Latweefchi wairahl daktas steppes dshwo semmi strahdadami, tad tas winneem arri gruhta leeta daschreis kad grihb us deewakalposchanu abraukt. Pee faufa laika nobrauz Zeiflas Latweefis ar faweem pahri labbeem fingeem weegli 10—12 wersti par stundu un kam 60 werstes ko braukt, wifsilgaki pehz feschahm stundahm teel galla; bet pee flapja laika tas eet pawiffam zittadi. Sche ne-atrohd biuggetu leelzefku kà Baltija, un flapja laika semme ismirkusi, paleef wehl lippigaka par mahlu un daschu reis tukfchu wahgu jeb draggu tee paschi diwi labbi firgi lahga newarr pawillt un zil tahlu tad ar tahdu braukfchanu ar wesumu warr tiks? tas katram buhs faprohtams.

Sawà agrakà raffà arri neweenam ne-esmu leedfischurpu nahkt, jo kà jau tur peeminneju, tas nestahw mannà warrà; bet daudsmaf semmes lohpejam sinnamu darrijis lahds spehls winnam ja fchurpu grihb nahkt un kreetni ar semmes strahdaschanu fanentees irr wajodfshgè; kà arri jauneklim kas tehwià faweju widdà usaudfss, lihds ar winneem behdas un prekus gohdigi kohpà panessis, un taggad tais jaukàs dfeedaschanas un zittàs beedribàs dallibu warr nemt, atgahdinajis: ka wifs tas winnam schein truhls. — Un ne wehl tas ween, bet al zil dasch jauneklis ar aplahrt staigaschanu un labbas dshwes mellefchanu irr eefrehjis wehl leelakà nelaimè, warrefu fazzicht — pawiffam pohsta. Tà aispehnaja gaddà usflihda te jaunellis, widdejs no auguma, fmulè no feija ar labbahm drehbehm isgebrées — arr Latweefis un teizahs Siropas Kreewiju labbi ween pahrstajajis, Behterburgu, Nowgorodu, Maslawu, Krimmu u. w. z. peeminneams. Schis pats tikla no katra Zeiflas Latweefcha mihligi, kà jau peeflahjahs usnems un gohdahts. — Bet ne ilgi pehz tam fahla minnetais jaunskungs rahdiht ko pa pasanti aplahrt staigadams bij mahzijeès: saimoja Deewu un Deewa wahrdus, pulgoja tizzibu un mahzibu, nizzinaja mahzitaus un ffolhmeisterus, basnizas un ffolhas, ka spalwa raujahs ko wiffu usrafsticht, fahdus jehlus wahrdus winna nollihdis prahts un mutte isdewa. Gohds Deewam, warru gan leezinaht, ka pulgotajs pee mums ne-cemantoja neweena tizzibas beedra un pehdigi pats no katra tappa atstahst. — Sawà weentuligà dshwè bij fadobmajis palikt par kuptfchu un arri pee pirma spehreena labbu lohmu tahdà mohdè dabuja willt: bij no dascheem Kreeweem isdabujis prezzi us parahdu, wefela papirus us pahri mehnescheem isdohdams. Prezzi dabujis, nauddu ne-aismakfajis kà winsch no Zeiflas isbraunza un brauz

wehl schodeen, til peefrahptee Kreewi staiga aplahrt pehz winna melledami, falka ka 400 rubl. f. effoht aifneffis. Neds nu tohs augtus! — Tà eet, kas bes darba un sweedru isleefchanas ar aplahrt wasafchanohs ween grihb pee labbas pahrtiklas un leelas bagatibas tiks.

Beigdams wehl mihlais lassitajs, tewim fawas dohmas isfazzifchu kas man us firds gull un kas kà skann: ja tewim irr til dauds mantibas ka schein atnahzis warretu brangs semmes strahdneeks buht, tad labbahl paleezi fur tu taggad effi, un nenahz wis schennes leelaku labbumu melleht. Ja tewim wezza dshwes weeta irr ja-atstahj, tad luhko fewim dshwes weetu tuwakl pee tehwiàs, — eij tad labbaki tur un pehrzees few grunts gabbalu. Un ja tewim atkal mas mantibas, tad darri us tahdu pat wihsi: waj nu fawà tautà jeb tuwakl Kreewija melle fewim dshwi, kà eekriht. Bet ja grihb fchurpu nahkt, tad nahz un pehz kad effi atnahzis un gruhti fahjahs nefakki, ka tu ne-effi no schennes dshwes nefo finnajis.

A. U—i—t.

Keisars Behteris I. tas Deelais

kà winsch fawus pawalstneekus mohdinajis no garra tumfibas un kuhtribas us garra mohdribu un tiklu strahdaschanu.

Reem. 13, 11—14.

Behteris I. tas Deelais, Zara Alekseja*) dehls, wiffas Kreewusemmes Keisars un patwaldineeks, dshimmis 30. Mai 1672, bij puschkohts ar augstem garra un meefas spehlem; winsch ne ween fawas walts rohbeschas issteepa tahlahk lihds Baltiskai juhrai, bet it ihpafchi ar to nopuhlejahs, Kreewu tautu pagelt no garra tumfibas un iszirst fliggu un zefku, fur ta warr eef apgaismotu tautu lahria.

Wiffas weetàs fawà plaschà walsti winsch nomannija gandrigh pee wiffceem faweem pawalstneekem, pee augstem un semneem ka winnu galwas un firdis bij nogriummfchas dshkà tumfiba, mahnutizziba un eedfimtàs rupjàs tehwu-tehwu eerafchàs. — Pats fewi pahrbaididams winsch nopuhthas, apfinnadamees, zil dauds pascham wehl jamahjahs ar gudribu walddiht, ka lai fawam gella mehrlim: Kreewu tautu pa-augstinaht — warretu tuwotees; jo no masotnes neweens nebij mohdinajis winna dedfigus garra prahtus us derrigu waldfchanas amatu.

Tomehr jau behrna gaddòs winna auffs usmannigi klauffjahs, kad par derrigahm, jeb nederrigahm eerikteschanahm tappa runnahts, ko winsch pahrdohmadams, waj par derrigu peenehma, waj par nederrigu atmetta. Un fur winna azzis eeraudfija, laut fahdu gudri isdohmatu un isstrahdatu skunstes darbu, tur winsch nerimma, pirms

*) Kreewusemmes Zars Aleksei Michailowitsch, Michaila Romanowa dehls, kas rebfams bide us tem jauncem 25 rublu naudas pawibreem, irr tas wezuweztchms mubfu wisfcheligam Kettara namam. Winsch dshweja septarepafschit gaddu siment fawà waldfchanas pilfhtè Moslawà un wifsch no Kreewusemmes Zarem bij tas pirmis, kas fawas walts rohbeschas psteepa plattakas; jo winsch uswarreja Smolensk, Icherinigomas, Drelès, Kurfklas, Woronefch, Rjeweos, Zekaterinaslawas gubernijas un Denas kasaku semmi, ko pa daktat eenaidneeki winna tehnam bij atnehmufchi.

to bij eemahzije's gruntigi fapraft. — Winnam weenu-mehr bij dſirdams, ka Kreewu tauta effoht glehwa un kuhtra uſ prahta zillaſchanu, un kad pat's pahrlceezina-jah's, tad atradda, ka tahdas runnas bij pateefas, un ta's winnam gabja zaur ſirdi.

Winfch pee ſewis pahrdohmaja: „Wehl e's neſchau-bohs wi's, tizzedams, ka manni Kreewu pawalſtneeki pazelſees tahda pat gairchâ prahta mudribâ, kahda irr teem ahrawalſtju eemahziteem laudihm, no ſurreem zitti Kreewu-ſemmê apmettuſchees dſihwo. Tatschu ſchee irr weena Deewa radditi, ſapat kâ manni Kreewu laudis; ta weeniga ſtarpiba tohs ſchſirr, ka winni irr dauds mahzijuſchees, bet ſchee tohti maſ, jeb pawiffam ne. Manneem pawalſtneefceem buhs uſmohſtees no glehwibas; teem buhs mahzitees fuſſinaht ſawus garra un meefas ſpehtus, lai tee paleel par dſihwu, gairchu tautu. — Es teem ahreſemju mahziteem wiſhrem maſfaſchu derrigu lohni, lai tee mannu pawalſtneekus mahza eefſch derrigahm ſinnaſchanahm un ſkunſtigem darbeem, ka's ilweenam nahf par labbu, ka's waldischanas pamattus ſiprina un ka's tautu un wiina dſihwes laimi pa-augſtina. — Bet, waj warru zerreht, ka manni pawalſtneeki ſcho mannu nodohmu atſih's? — Waj tee kahdu reiſ man par to paleiſ's? — Waj tee ſawu mibleſtibu no manni's ne-atraus par to, ka tohs uſtrauzēju no tumſcha garra meega, un ka tohs ar warru ſpeediſchu un dſihſchu lai tee warr tap't laimigi? — — Ne, ne, tu Kreewu tauta! tu labpraht padohſees mannai gudrai waldischanai. — Kad Wahzſemneekus no ahreſem-mehm aiginaschu, lai tee irr juſhu meifteri, ka's juhs mahza, tad tapeh'z ſchoh's neturru augſtikus un labbakus, ne kâ juhs warrat palitſ; jo arri juhs tahdâ pat bagotibâ eefſch ſinnaſchanahm un ſkunſt's darbeem warrat pazeltees, kahdi juſhu meifteri irr. Un kad ta's notik's, gan tad juhs zits zittu mibleſret, un manna ſird's preezaſees, juhs waldoht, ka jum's zellu eſmu atraddis, lai warrat peeſſaititees pee zittahm apgairmotahm tautahm.“

Tâ Keiſaru Pehteri I. ſaw's gars dſihtin dſinna uſ to nodohmato Kreewu walſt's atjaunofchanu. Wiſſas leetas uſ pawalſtneeku aplaimofchanu no jauna bij eerikteemas un uſ likkumeem dibbinajamas. Pehtera labbakai apſinnaſchana'i raddahs pulk's prettineeku, ſtarp ſcheem ihpaſchi tee ſtrelizi, ka's zeetſirdigi aiſſtahweja wezgas tumſchas eeraſchas. Turklah't — jebſchu tobrihd bij meera laiki, tad tomehr newarreja ſinnah't, waj ne-iſjelſees karſch pret Krimmas Tatareem, ka's nemaſ ne-iſturrejah's tâ, kâ meeri-geem nahburgeem peenaklah's iſturretees; tomehr wiſa ta's, ne-aſturreja Keiſara Pehtera nodohmu, ſawu waldischanu no jauna eegrohſiht.

Sinnadams, ka andele ar ahreſemehm, walſt's lab-klahſchanu wairo, un karrapheht's uſ juhrâhm apdrohſchana rohbſchas pret eenaidneeku uſmahſſchanahm, Pehteri's aiginaja no Hollandes to fuggu buhwmeifteri Bothler, lihds ar fuggu zimmermannem un matroſſcheem. Paſchus pirmoh's andeles fuggus, winſch likka buhweht uſ Wol-ga's, ar ko braukah't pa Kaſpijas juhrâ. Ar ſcheem fug-geem nobrauga lihds Aſtrâchana'i, fur weenam dumpi-

neekam iſdewah's, diwi fuggus, weenu Fregatti¹⁾, ohtru Zacht²⁾, ſamaitah't.

Pehters 12 gaddus wez's buhdams, bij bailihg's no uhdens; winnam no bailehm ſweceri pilleja uſ uppeſ-krâſta ſlahwoht, jeb par tiltu eijoht. Ka's toreis buhtu dohmajis, ka winſch ſawâ laikâ palik's par wiſdrohſchako juhras brauzeju un fuggu walidneeku! Pehteri's ſawas bailis pahrwarreja ar to, ka pat's tiſſchi mettah's uhdeni eefſchâ, kamehr apraddah's ar uhdeni un ar to ſadraudſe-jah's, tâ ka wehlah't winſch par to ſpehja walidht. Redi, tikdeuds zilwekam eefſpehjam's, ja ween pat's eefſpeht grihb!

Kahdâ deenâ Pehters ſtaigadams iſeet no Moſkawas ahra, eerauga uſ uppeſ maſu „ſchaluppi“³⁾, ka's kâ redſama, jau bij panihkuſſi. Wahzſemneek's, kam wahr'd's Zimmermann, printscha aumeiſter's, ka's winnam mahzija matematika⁴⁾, turpat lah't raddah's. Pehteri's grihb ſinnah't, kapeh'z ſchis fuggiti's gluſchi zittadi buhweht, ne kâ tah's laiwas ar ko brauka pa Maſkawas uppi. — Zimmermann's jaunam prinzim iſſtahſta kahda ſtarpiba ſtarp leelu laiwu un maſu fuggi. Prinzi's nau ar to meerâ; bet winſch wiſſu pat's ar ſawahm azzihm grihb redſeht un prahtâ ſanemt fuggu eerikteſchanu, tapeh'z tee kahpa uſ fugga, lai Pehteri'm wiſſu peh'z ſahrtas warr rahdiht un iſſtahſiht, uſ ko katra eerikteſchana derriga. — Scha-luppe, ka's jau wezsa un eeplihkuſſi raddah's, tappa no-doh'ta fuggu buhwmeiſtera Brand rohkâ, ka's to no jauna pahrtaiſija par derrigu. Prinzi's pawehleja, lai ſcho ſchaluppi eelaiſch eſarâ. — Ar to wehl nebij gan. Winſch pawehleja, lai winnu paſchu eemahza wiſſas ſinnaſchana's, ka's fuggu ſteirmannim jaſim. Bet winſch nepoekuffe mahzidamees, kamehr ihſteni eenehmah's, pat's ar ſawu rohku fuggi ſtubreht un walidht. — Par 4 gad-deem wehlah't 1694tâ gaddâ winſch aiſtreiſoja uſ Archang-el, un pawehleja lai fuggu meifter's Brand ſchinni ohſtâ buhwe weenu maſu fuggi. Kad ta's bij gattaw's, tad Pehters pat's ar ſawu rohku waddija ſcho fuggi pa Balt'o juhrâ. Bet weens no teem Hollandes karrakuggeem, ka's turpat ohſtâ raddah's, winnu pawaddija. Scho darbu Pehters nedarija ſewim par laika kawelli, bet grihbendam's iſprohweht, waj labbi eemahzije's to gruhtu kunſtesdarbu, uſ leelas juhras, wilacem un wehjeem pretti karroht, un fuggi waddiht peh'z ſawa prahta. Un ta's winnam labbi iſdewah's.

Pehters jau ſawâ jaunibâ bij atſinnis, ka Kreewu karra wiſhrem wehl dauds effoht jamahzah's, pirm's tee ahreſemju karra wiſhrem paleel lihdsigi. Wiſhra gaddus paſneedſis, winſch ſcho truſkuma jo leelaku atradda. Winſch bij pahrlceezinaht's, ka jebſchu tam buhtu eemunſt-reht's karrapheht's uſ juhras, bet uſ zeetas ſemmes tahdu ſpehku truſtku, tad winſch tomehr neſpehſchah't kâ wajag

¹⁾ Fregatte: Sehgelu fuggis ar trim maſteem, ka's apbrunnah't ar 20 lihds 30 leelgabbaleem.

²⁾ Zacht: Fuggis ar 2 maſteem, ka's eerikreht's uſ ahru ſtreeſchana.

³⁾ „Schaluppe“ irr maſ weegle airufuggiti's pee leelu fuggu apdeneſchana's.

⁴⁾ „Matematika“ irr augſtata rehſnaſchana's ſinnaſchana.

neds eefchligu waldischanu spehziigi uskohpt, walstis meeru un labklahschanu pafargabt, neds fur waijadfigi, eenaideckus pahrmahziht un tohs aifchibt prohjam. Wifsch mekka, bet newarreja atraft tahdu wihru, kas winnam buhtu geldihgs par padohma deweju un palihgu pee schihs jaunās eerikteschanas. Jo leels bij winna preeks, tad beidscht trahpija atraft tahdu gudru wihru, kam wahrds bij Le Fort. Das bij no Schweizu semmes, Genf pilfehā dfinnis, kahda augsta lunga dehs, fawā 15. jaunibas gaddā, jau labbi isflohchts, no tehwa mahjam atschibrees bij edeweēs Frantschu karra deenestā, fur 4 mehneschus deenejis, no turrenes atlaists, eegahja Hollandes karra pulkā deenestā. Karra pret Frantscheem 1664. gaddā wifsch tikka eewainohts un isahrtehts. Kad Behtera tehws, Zars Aleksei Michailowitsch to obristu Wahzemeecku Berstin 1665. gaddā bij suhtijis us Hollandi, mahzitees, kā karra wihrus derreht un tohs west us Baltas juhras ohstu pee Archangeles, tad Le Forts eestahja Kreemu Zara deenestā. Bet kad Zars Aleksei's pa tam bij nomirris, zaur ka mirschanu Kreemufemne nemeers un dumpofchana iszehlahs, tad Le Fort lihds ar Obristu Berstin, no waijatajeem behgdani, aifmukka prohjam us Moskawu. Sche winnam isdewahs eedabuht fikteera amatu pee Dahnijas kehmina suhtita. Le Fort, kam gudra galwa un weegla fapraschana, sche ihfā laikā eemahzijahs Kreemu walldodu un Moskawas gubernators Horn, ar winnu eepofinnees, Le Forta labbus tillumus pee zitteem sinnaja isflaweht.

Kad kahdā deenā Keisars Behteris pee gubernatora Horn bij us maltiti, tad arri Le Forts kē raddahs, kas ar fawu gudru walldodu par tahdahm leetahm sinnaja runnaht, kō Keisars labpraht eeklausija. — No ta brihscha Behteris Le Fortu panehma fawā deenestā par pirmo füllaini, kō fawu Leibpasche, un tad par tullu. Jhā laikā Le Forts Behterim palikka til waijadsihgs, ka wifsch bes ta newarreja istift. Le Forts pufchlohts ar gudru galwu, weeglu mehli un jauku walldodu, Behteram dauds sinnaja stahstihht, par ahrwalsiju eerikteschanahm, par juhras andeli us tahlahm semmehm, par fuggu buhweschanu u. i. pr. Behteris ar istwihlfuschu garru ilgodamees fawā Kreemu walsti eewest wiffadas labbas eerikteschanas, klausijahs us Le Fortu, kas stahstihht beigdams wehl peelikka flahht, ka no Kreemufemmes isplattijuma wairahl ne kā simts kehminu walstis warroht istaisiht, kas til leelas kā Hollande, un tomehr schi masa walstis ar fawahm gudrahm eerikteschanahm un eemahziteem garra un meefas spehkeem, warroht mehrotees, ar to dauds leelafu Spanijas kehmina walsti.

(Uf preefchu wehl.)

25. April 1872 pee Wesuw ugguns kalna (Italiā) no flahhtbijufcha aprakstihhts.

Bij jau wakkara laiks un dewohs lihds ar fawu draugu us Wesuw kalnu. Pee obserwatorijas kahpahm sirgōs un no diwi wihreem, kas ar pilku fwezzehm zekku rahdija, pawadditi jahjahm kalnā augfchā. Gabbalu pa stahwo

zekku usgahjufchi atraddahm streshki, kas isflattijahs kā, it kā fazehlfuschees juhras wilni buhtu peepeschi fafallufchi. Tur bij pehrnā gaddā kalnis uswehmis fawas ugguns glohtes, kō par „lahwu“ fawu un kas nu tur bij afjallufi. Tur newarreja jacht, un bij ja-eeht kahjahm. Pa tahm sem kahjahm zihstedaham druppahm pagahjufchi us preefchu eeraudsijahm plattu uggunigu straumi preefchā. Pa labbai rohka redsejahm, ka kalna wirfū it kā no flurstena ar stiru krahlfchanu drihs leesmas lehka drihs duhmu mahkuli zehlahs, drihs atkal deggofch schkidrums tappa ussperts nenoflattami augstu gaisā. Garra lihkmaina lahwas straume sneedsahs pa kalnu semmē, bet liffahs it kluffu stahwam. Debbes bij aplahhts ar balteem mahkulifcheem un fawahds kluffums wifsu fedsa. Pats leelais zaurums jeb kraters stahweja meerā, til no ohtra masaka atskanneja it kā damflatta wahrifchanahs. Tai baltā mahkuli wirs leela kratera laifijahs farlani uggunigas stihpes. Te us reift eeraudsijahm kalnā rohhu, no ka plats ugguns strauts iswerda un tshakli krita us leiju. Tas duhmu stabs, tee mahkuli un juhra tahlumā tappa apspihdeta, mehnes isnahza no mahkuleem, bet lahwai tumojotees gaisā tappa arweenu karstahks. Mufsu zekka weddeji gan teiza, ka wehl aifeeshoht kahdas 3 stundas, kamehr ta ugguniga straume buhfoht lihds mums atnahkufi, bet drohshibas labbad atwilkamees un dewahm padohmu trim zitteem, kas patlabban gribbeja augfchā lahpt, lai labbah greeschahs us leiju. Zekka fatikkahm dauds laufchu; bij no wiewiffadahm semmehm, to nodstehjahm pee winnu walldods; tee wifsi bij fawahlfufchi to Deewa spehku te aplahfoht un neliffahs beedotees zaur tahm sibmehm, kō kalns pats dewa. Weens pahrihts, gan bruhte un bruhfgans fehdeja us weena lahwas almina un runnaja mihligi fawā starpā. Waj arri tee wehl dshwi, kas to sinn? Bijahm pee faweem sirgeem peetiffufchi un jahjahm leija; wehl pluhda arweenu zitti reifneeki us kalna pufsi. Te dsirdam peepeschu spehreenu un atpakkaf pagreedamees eeragahm, ka wifsi kalns stahw kā weenā ugguni. Tahs melnahs stihpes, kas nesen wehl bij isfchiramas starp weenu un ohtru ugguns strautu bij ar fibbina ahtrumu ar ugguni lihds pahleetas un wifsi ugguns gahsahs schurp turp flallodamees us leiju. Nebijahm wehl ihsti tohs breefmas nokohpufchi, te gahsahs weffels ugguns kalns semmē, tumfchi duhmi kahpa wiskodami gaisā un aptumfchoja wiffas mallas, sehweloto garrainu un deggofcho semmes fwičku labbad newarreja flaidri ne atpuhstees. Sahkahm nu behgt, zil til spehjahm un mums pakkaf ar breefmigu fleegfchanu wifsi tee, kam negaidohht schihs breefmas bij usbruffufchas. Pee ratteem peejahjufchi fehdahm eefchā un dewamees prohjahm; patlabban aufa deenina un dsifers pawaffara wehjiufch jillaja weegli tahs wihna kohfu lappinas. Mehš paldeews Deewam bijahm isglahbfuschees; bet kas ar teem, kas mums bij pakkafā paliffufchi? Al ne-istejamas tahs breefmas! Us Neapeles lasaretehm tohp westi un nesti tee lihki un eewainotee nahk wehl weenadi ween flahht, daschi plikki, zitti autōs eetihhti, wiffa neesa kā katiā nopluzinata; naggi pee kahjahm un rohlahm nodeggufchi; dsirdam, ka

20 zilweku effoht us kalna no ugguns siraumes aplenkfi un newarroht ismufft, brehzoht pebz glahbejeem, bet wolti. No teem 30, fo us flimmo nammu atwedda, leelais pulks jau irr mirrueht. Sirdis aifgrabbj, kad arri no Neapelles pamett azzis us Besuwa puffi. Wijs debbes tur kustahs pellekds mahkutds, kas ka weefuli greelchahs, un kalns it ka breefmigi waidedams dsenn spehreenods famu dwaſchu. Nammu lohgdos dsird kanzam fatrizzinato gaisu. Ne-apraktſamds bailds trihz wiffi zeemi eeleijds. Kalna ruhſchana, tahs lejds tefkofchahs ugguns tſchuhſtas, beefains tumſchums, semmes trihzſchana, wijs tas aifnemm wiffus prahtus. Tas zekſch us Neapeli irr apſegts no garras rattu rindas, pilnas leetu un flimneeku, ſeewas behrunus un fo pakebruſchas welkchs pakka; weens ſauz, ohtris raub, tresch luhds Deemu, zits atkal lahds. Wiffi duhmods eefihtu ſteidsahs us Neapeli, fur no waldbibas puffes gahda par paſpahreni un mittefli, kamehr breefmas buhs pahrgahjuſchas. K. Z.

Padohms, kad zuhka ſawus ſiwenuſ nokohſch.

Meretti gaddahs, ka zuhkas ſawus jaunus ſiwenuſ negrihb peenemt jeb eereidſeht, tohs nokohſch un apeshd, arri zilwekam niſnumu rahda un kad ar ſitteeneem teek pohrwarretas, atturr peenu, ta ka ſiwenuſ beſ bariibas paliktuſchi, aifſeet pohſta.

Za ſchahda niſniba nenahk no ta lohpa ſlimma teſmena, tad zuhka zaur to apmeerinama ka tai auſi eeleij maifſummu no 10 lihdi 20 gran kampar ſpiritu ar 1 lihdi 3 gran opium tinkturu. Zuhka tad tuhlihn noleekahs us to puffi gar ſemmi, kurras puffes auſi tahs ſahles teek eeleetas un paleek arween pahri ſtundas gulloht, lauſ ſiweneem ſihst un pehzahk wijs niſnumus pret teem iſſuddis.

Wehl ohtris padohms teek dohts, kas wehl weeglafi iſdarrams, kad zuhka ſiwenuſ kohſch; jaunee ſiwenuſ wiſzaur un zuhkai galwa un degguns ja-apmaſga ar brandwihnu.

M. G—g.

Kur ſlinkums kahdas mahjas eelaufchahs, Dur ehkas paſchas no ſew apgahſchahs. A. S.

Wihtlas uſminneſchana eekſch Nr. 17.

Unna — fanna — panna — wanna.

Sarunnaschanahs un atbildas.

Nr G. D. — D. d. a. Nekenmeet par launu, bet man ſeelahs ka Zums ar to prettoſchanohs druſziz miſſejees. Nr wahrdeem wehs drihs ſatadum, bet zaur ihsu raktu tas grubati. Teikſchu ta: „Ne — irr.“ Echo wahrdu warbuht nepareifti waka, bet tam irr arri ſawa ſinnama weeta; par prohm „ne irr ne ka.“ (Za tohne tad gull us „irr“). — „Bijum“ pee mums nebuſſeet aitradduſchi. — Kamehr mums nau jittas garruma ſihmes ka tas „h“, kamehr arri newarraam par wainu faukt, kad

to tur leek. fur garru iſſauffſchenu gaida. Za „h“ ſubdihs, tad arri ſubdihs tur. Bet nu wehl Zuhfu leelata nepatitſchana. Zums reebis laſſiht ka raktihs „ſuhdſetahs (tan pretti) „ap ſuhd ſetahs“. Bet waj tad effect to arri fur ta reſ redſejuſchi? Zuhſ peefauzet Balt. w. Nr. 3 virm. puff. 20 rind. „beehſi piltitahs ſtohlas nam.“ Es uſſchiktru, bet mannd nummurä ta nehb. Dur ſahweja ſklaidri „piltitahs“. Un ta bij pareifti. Pebz Zuhfu rakta ſpreehohi Zuhſ ne maſ negribbeet iſſchikt, ka Partiz. Präter. Paſſ. irr 2 gallowes, ihsu un garra (apſubdehtis — apſubdehtis). Kur grihbam ſklaidri noſihmeht un no jitteem iſſchikt, tur wiſſur fur ſklaidri pa latwiſſi runna, walſa ſcho garrako galloht (definit.). Zbafaj atkal ſawa weeta. Zuſſchana ne buht newarr zeltees. „Zuhdſetahs“ (kas ſubdi) un „apſubdehtis“ (fo ſubdi) jeb „mahzitahs“ (kas mahza) un mahzitahs (kas irr mahzihis) tohu ruannajoht ittu ſklaidri iſſchikt. Un lai arri rakta nebuht juſſchanaſ, tapebz eſſam jau ſen to ta uſſchunufchi, ka rakham ta, ta latweeſcha ſklaidra murte to iſſchikt, to weenu ar „j.“ to ohtru ar „i.“ — Za Zums atkal reſ kahds wahros udurraks, ſinneet drohſchi, ka patelſchu, ja par to gribbeſeet pabrurnnaht, jo tit ta kohju to mihtu weenabitu, atmeſdami un peenendami.

G. S. S. Zuhfu beidsamai ſanaai buhs japaleek, nahk man par dautſ apraſtu par teateri, kas waj nu pa mahjahu waj arri pa frohgeem ſchur tur ſpehleti, bet ja tur neko ihpaſch eewehrojumu neredu, tad pametta, jo kas tur lai ſitteem no tam atlezz? Us to teefcham nedennannees, lai fatra frohgdä muhſeji ſahk teateri ſpehleht, jo tad teatera labba puffe buhs drihs drihs nowalkata. Durlahk lai ſahk arri muhſeji, ta wiffi finalti laubis, to eewehroht, ka tit tur fur par naudu ſpehle, ſpehletajus war tit appakſch mebra, bet ja par preeku darra ka ſpebj, tur nebuhs nei uſteitt nei ſmahdeht.

D. E. — B. Zuhfu dſeefnu (un tit garru!) uſacmdami palibdeſtum aifſkart beedritu, kurras wainas nei ſinnam, nei no Zums ſklaidri dſirdam.

Kaudas tirguſ,

	Rihgä 6. Mai 1872.	uſproff.	foht.
5% walſts-aſſleeneſchanas bilketes ar winneſt. I. aifleen.	155	155 3/4	
„ „ „ „ „ II. aifleen.	154	152	
5% walſtsbankas-bilketes			
5% Widf. ſandbrihses, uſſakkamas	100 1/4	99 3/4	
„ „ „ „ ne-uſſakk.	94	95	
4 1/2% „Kurf. ſandbrih. uſſakkamas	99 1/2	98 3/4	
„ „ „ „ ne-uſſakk.	98	97	
Rihgas-Dinab. dſeligelka atzijas us 125 rub.	146 1/2	146	
5% Rihg.-Dinab. „ obliqazijas us 125 rub.	—	—	
5% Rihg.-Zelgaw. „ „ „ 100 „	117	116	

Tabbibas un pretſchu tirguſ Zelgawä, 8. Mai, Rihgä, 6. Mai un Ceepaja, 12. Febr. 1872. gaddä.

	Makſaja par:	Zelgawä.	Rihgä.	Ceepaja.
1 1/3 Iſchetu. (1 puhru) rubſu		2 r. 25 f.	2 r. 50 f.	2 r. 30 f.
1 1/3 „ (1 „) ſweeſchu		4 „ 50	4 „ 50	4 „ 80
1 1/3 „ (1 „) meeſchu		2 „ —	2 „ 25	2 „ —
1 1/3 „ (1 „) auju		1 „ 25	1 „ 60	1 „ 15
1 1/3 „ (1 „) ſiriu		2 „ —	3 „ —	3 „ —
1 1/3 „ (1 „) ruyju rubſu miltu		2 „ —	2 „ 35	2 „ 25
1 1/3 „ (1 „) blydeletu		3 „ —	4 „ —	3 „ 25
1 1/3 „ (1 „) ſweeſchu miltu		4 „ 50	5 „ —	5 „ —
1 1/3 „ (1 „) meeſchu putratnu		2 „ 75	3 „ 75	3 „ 50
1 1/3 „ (1 „) kartoffelti		— 60	1 „ —	1 „ —
10 pudu (1 birſawu) ſeena		4 r. — f.	4 r. 50 f.	4 r. — f.
1 1/2 „ (20 mahz.) ſweeſta		4 „ —	5 „ 25	5 „ —
1 1/2 „ (20 „) dſelſes		— 90	1 „ 15	— 90
1 1/2 „ (20 „) tabaka		1 „ 50	1 „ 25	1 „ 80
1 1/2 „ (20 „) ſchikſtru apwira		— —	— —	— —
1 1/2 „ (20 „) trohna linnu		2 „ 50	2 „ 50	2 „ —
1 1/2 „ (20 „) bralka		2 „ —	1 „ 20	1 „ 20
1 muzgu linnu fehklu		16 „ —	9 „ 50	8 „ —
1 „ flku		10 „ —	11 „ 50	15 „ —
10 pudu ſarkanas ſahls		6 „ 75	6 „ 25	— —
10 „ baltas ruyjas ſahls		6 „ 40	6 „ —	6 „ —
10 „ „ ſmallas ſahls		6 „ 25	6 „ —	6 „ —

Latw. Awifchu apgahdatajs: J. W. Sakranowicz.

Sluddinafchana.

Preefch Schiddu missiones tawpa eemaf-fail: no Bihdenes lahw. draudjes . . . 5 rubl.
 „ Nieder-Bartau lahw. draudjes . . . 7 „
G. Seefemann,
 Jelgawā wabzu mahztafs.

Kad par to mantu ta libdichinniga Salkas-muifchas Dreimanna fainneka **David Schrader** parabdu deht konfurse preefta, tad no Salkasmuifchas pagasta teefas wiffi parabdu deweji ta wafcha teef ufajinat fawas wraffifchana wif-weblekafis libds **26. Juni fch. g.**, kurra deena par to weenigu ifflechifchana terminu nolifta, fche preebht un weerabdiht, ar to finna, ta wehlahf newenē nēfifk klauftis. 3
 Salkasmuifchas teefafnammā, 26. April 1872. (Nr. 123.) Preefchfehld.: A. Friedemann. (S. W.) Teef. ftr.: A. Grün.

No Plepjumuifchas pagasta waldifchana wiffi tee teef ufajinat, kurra to buhmē pee ta wabrat-fama Nipfumuifchas foblas namma un to tur weederiga haka gribbetu unent, **10. Mai fch. g.** wulfien 10. no rihta Plepjumuifchas Wabzeteru mahjas eratees un fawas wofabl-fchifchana ufdeht. Tas anfchlafg par amatu un leezeneeem irr uf 220 rubl. 40 kap. nolifta. Klachtas finna warr fchifch pagasta waldifchana fannelleja dabuht laffibt. 1
 Plepjumuifchas pag. waldifchana, 19. April 1872. (Nr. 127.) Pagasta wezz.: F. Thielmann. (S. W.) Strichw. w.: Kleinberg.

Walihga fchoblotafg kurich ftipris freewu un latweefchu waloda un rafifiba, lat weetizafg pee Kirohna-Wizawas pagasta waldifchana ar fawcem leezibas rafiteem. Ta lohne irr nofpreefta 150 rubl. fubr. par gaddu. 2
 Nr. Wizawas pag. waldifch., 20. April 1872. (Nr. 250.) Pag. wezz.: J. Aufmann. (S. W.) Strichw.: Kap.

Wopafchā paraktififcham preefch fahdahn deenahm irr nofogta II. walits-aifteenefchana billete ar winneft. fer. 10.513 Nr. 36. Wifch apfobla tam. fas wirnam weepalidiehs to aikal atdabuhf, **25 rubl. f.** pateizibas mafkas. 2
 Zaur fcho art teef weefchdinahf, lai fargahs to billete pirkt. 2
Judrik Grimst
 no Raibahsmuifchas (Bunthof).

28. Maffawas lotterijas winneftu-lifte (behrnu-audfinafchana nammam par labbu, fillas billetes) kurra wiffifchana bij 21., 22. un 23. April f. g., irr man weefubita un wiffi. fas pee mannt lohfes wifufchi, warr to dabuht eef-fattibt. 1
M. H. Löwenstein,
 Jelgawā, leelaja eela Nr. 16, pretim Todlebenam.

Lutricum Slukku muifchā 28. April nafki irr wofagis **bruhns firgs**, bleffis. 11 gaddu wezz, wehris 50 rubl.; wirlahf arri ratti un rihl. Kās warr weerabdiht, fur firgs un fagfahs leetas atrobdamas, dabuhē **10 rubl. f.** pateizibas maf-fas no aflagta. 2
A. Balland.

Dakteris Meyer, las libds fchim kattoku eela difmwoja, taggad weerifkes efera eela Krona namma Nr. 15. pretim kalweefchu bafnijai. 3

28. Maffawas lotterijas winneftu-lifte (behrnu-audfinafchana nammam par labbu, fillas billetes) kurra wiffifchana bij 21., 22. un 23. April f. g., irr man weefubita un wiffi. fas pee mannt lohfes wifufchi, warr to dabuht eef-fattibt. 1
 1 leelaf. winnefts no 10,000 r. frittā uf Nr. 114,239, 3000 " " " 141,819, 1000 " " " 100,656.

Kas fefchu mehnefchu laika nepeemeldahs, pa-faude fawu winnefes reiti.
M. E. Löwenstein,
 jaunakais, Jelgawā, leelaja eela Nr. 5, pretim fanditrim Lorchiani.

Kohti labbi dibglofchā **timota**, **abbol-tina**, **linnu** un **lehzu fchklas** lehti wabr; dohd Jelgawā, kattoku eela Nr. 38, ta materlal-andele no **Dr. Michelfohn**, zitrelf G. R. Kronitam.

La wufmuifcha
 pee Jelgawā uf dambi Nr. 125, appafchā raf-fittam weederiga, ar **waijadfegahm ehfabm**, **ahbetu dahrfu** un **netablafm plawahm**, no fahdahn 16 wubraweetahm, toby no brijwas rohlas waj **wawiffam**, waj arri **pa dakai pahredohta** un to klachtu turpat pee manntim warr finnahf dabuht. 1
J. R. Georgj.

Blumberg un Saalfeld Dfelfleefchana un mafchinu fabriki, Jelgawā,

warr katrā laika wiffadas fortis weenjughu un diwjuhgu arliuf var lehtu mafku dabuht. Kās preefch wabrdehifchana aenim jeb wairahf uf reifu, dabu wehl dauf lehtahf. Arri wiffadas fentkohwibas mafchines teef driht un lehti fatafitias. — Wezza leizamadiels teef wifka un labbi dabigt par to matfahf. 1

Sawcem draugeem un wafhftameem te finnamu dattu, fa arri fchimē gaddā efmū dabufis tabs **ihfenahs Eifreiku Steiermarkas patent ifkaytes** no kaufeta tebrauda, ar felta rafiteem, fas par tahm ihiti derrigahm irr arafahs un no dauf falmeeceem, rentineeem un amameeem par tahdahn apleezinatās. Tadeht fchahs ufteizu wiffieem, fas wehl fchabdas ifkaytes nau wifufchi, lai arri wofuwe un tee wafchi tad atradihs, ta wabr fchahm nau zittas labbatas un lehtafas ifkaytes. Arrihan ufiflaweju **diamant ifkaytes afminūs**, fas ifyat labbi fa engifchu wibles. 2

Johannes Mitschke, Ribgā,
 tebrauda wezzu un fchawjannu rihku bohde, Kungu eela, ta oitra bohde no Einder eelas fubra.

Wena labba **dubultfchobru flute** no Brauna fanga fabrika eelka Ribgas irr wabrdeh-dama; klachtas finnas fchupmanna G. R. Georgj bohfi, leelaja eela, pretti latweefchu bafnijai, Jelgawā. 2

Semkohpeem
 dattu finnamu, fa mannā fabrika taifti **kau-lumilti, superfosfats if kaulumilteem** un **superfosfats if fosforita** almeneem irr dabu-jami pee
J. Woldemar, Jelgawā.
 Zhraschi weebawaju preefch woffareja, **lin-neem** un **kartupeeem** fawu superfosfatu un **tif proheht!** 1
Richard Thomfon, Ribgā

Sluddinafchana.
 Schaules aprisli Popekana draudfe toby wabr dota Eglefa muifchina, tahkumā no Leewajas dfeifkella 5 werfes, no Kurfemmes rohbeschās 20 werfes, ar labbahm jaunahm ehfabm, ar 20 deffetinahn labbas aramas fomes, jauna mēfcha 40 deffetines, plawu 30 deffetines un gannibu 20 deffetines un wehl diwas difmwojamas jaunās eh-las wafchā Popekana meefinā pee eftenbahna. Kās grihb fcho wiffcharti wirt, tas lai weemel-dahs pehz fchaidrahm finnazim Schagare pee katoku mahztaja Wofchwilla fanga. 1

Grahmatu finna.
 Brakhtu Wufch grahmatu bohde, Ribgā un zittas grahmatu bohdes Ribgā un Jelgawā irr das-tunamas fchabdas jaunās grahmatas:
Mafais Ribofu dahrfneeks jeb **Panahzi-fchana** ne ween par to, fa augtu kohli no fchklahm audfejant, pohfejant 2c., fa lauku jeb mefchu kohli fohpjant; bet arri wehl dauf zittas derrigas mahzibas, fas dahrfu mihfota-jeem un fohpejeem jafinn. Nr 47 bildehm if-fchaidroja un farakfija S. Klemers. Mafka wablā eefeera 50 kap.
Par welfi mihlehts. Stahfif if Widsfemmes fentlafteem no M. Kopp. Mafka 25 kap.
 Tad wehl brakhtu Wufch grahmatu bohde warr dabuht to grahmatu: **Stahfif, fa Kolumbas Ameritu ufghaja.** Fahmufkows no J. Rathminder. Mafka, agrahf 40, taggad tiftai 30 kap. 3

Peē **J. W. Steffenhagen** un dehta Jelgawā irr dabujama fchi grahmata:
Kaltijas semkohpejs
 un **winna ammatf.**
 Pehz Wabzu fomes fainneeka Ferdinand Breit haupt fentkohwibas rafiteem kalwiffi farakfitti no G. Blumberg.
 Mafka eefeeta 75 kap.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena křiřiba.

Rahditajs: Sinas. Usaizinaschana. Missiones fwebtli. E. Wiegner
kungam. Pee sawas mihtas mahtes sawa.

Sinas.

Muhsu Kungs un Keisars par uszigtigu amata waldischanu irr pagohdinajis ar Wladimira gohda sihmi (4. klass.) agrako Bahrtawas un Nihzes draudses mahzitaju Brasche; tapat ar selta krusu irr apdahwinahsts Kursemmes konfistorijas affepeeris, Dalbas mahzitajs H. Kupffer.

Leepajas Wahzu basniza irr gan ta staltaka wissa Kursemmē un tahs ehrgelēs, kas tanni jaukā Deewa nam-mā jau 91 gaddus pastahw, zaur gaddu no gadda peebuhweschanu ne wis ween tahs leelakohs wissa Baltijā; bet arri weenas no tahm leelakahm par wissu Wahzsemmi. Par Leepajas Wahzu ehrgelēm irr til wehl leelakas feschas ehrgelēs, prohti: Ulmes, Leipzigas, Magdeburgas, Schwerines, Klostera Oliwas basnizā pee Danzigas un Merseburgas basnizā, Wahzsemme. — Taggad runnaschu par Leepajas Wahzu ehrgelēm. Kad tahs 1863. gaddā eefahka peebuhweht leelakas, tad tahm bija til 2097 stebules; bet taggad tahm jau irr 3696 skannoschas stebules. Toreis bija 3 plehschas un 10 wehjalahdes un taggad irr ehrgelēm 8 plehschas un 23 wehjalahdes, 4 jaunās klawijatures un 76 skannoschas balses (Stimmen) registeri, tā ka par Pehterburgas Pehtera basnizas ehrgelēm winnahm jau irr taggad 12 registeri wairahf un par Nihgas Dohmes basnizas ehrgelēm 22 registeri wairahf, un wehl nebuhs Leepajas ehrgelēm dewsgan ar tahm 76 balschem; gribb wehl tahs turpmahf paleelinaht un peebuhweht; jo 19. Merz atkal Leepajas Wahzu basnizā garrigu konzerti turreja, kurras eenahschana ehrgelu peebuhwei par labbu nahfs. Nelaiķa Leepajas ehrgelu buhwetajs, wezzais mihtsch G. Herrmann tahs fahla peebuhweht un pehn waffaru nelaiķa tehwa kreetnis dehs, Kahrlis Herrmanns buhweschanu, tehwa pehdās, tahlahf wedda un pehn waffaru jaukus registerus (balses) peetaisija ehrgelēm flah, tā nosauktus „atbalsu jeb tahlflannu registerus,“ kam mihtiga un lehna bals, kas tā atbals tahlumā atflann un rahditohs, ka no tahleenes tahs atruhktu lehni flannedamas, pehz flannā pee-augdamas. — Redsi, mihtais lasitajs, kas labbam gribbetajam irr eespehjams darriht un ko dewigas un mihtigas rohtas spehj pasneegt, gribbedamas sawu Deewa nammu ar krahschnahm, warren leelahm ehrgelēm puřkloht. — Ar laiku buhs Leepajas ehrgelēs no tahm leelakahm par wissu Wahzsemmi. — Waj nebuhs gohds un preeks Leepajneecem! E. F. S.

Umurgas zeen. mahzitajs G. N. Auning l. aiseet us Zeswaines draudsi; un Pehterupes z. mahzitajs J. Neuland us Umurgu. (B. W.)

Rijewas gub. Skwirskla aprinki weens nowads irr sawu kapitali no 7500 rubl. atdewuschu preeksch tam, lai taptu jauna skohla ar 2 klassehm no tam zelta. Pagasta wezzalais dahwinajis preeksch tam nammu, un no skohlu wirfneezibas irr apfobliti ilgaddus flah 540 rubl. Nowads arri to nospreedis, ka katris behrens irr peespeests skohlu apmekleht.

Kattofu bislaps Anton Ziolkowski irr eezelts par Mogilewas erzbiskapu, metropolitu par wissahm kattofu basnizahm Kreewu walsti un presidenti pee kattofu garrigahs kollegijas.

Englantē beidsamajā laikā wissi tee kattofi, kas irr pahwesta nemaldibas prettineeki, irr wairahf samettuschees us weenu rohtu, sawzahs arri fowi par „wezkattoleem“ un gribb palihdeht, ka tas Wahzsemme usnemtais, zaur Dellingeri fahktais darbs warr tapt us preekschu wests. Tappa leela sawulze noturreta, kurrā arri tai wehleschanai wissi peekritta, ka schi patti gaismas un garrigas brihwibas straume, kas ne-attahpjahs no ewangeliuma, lai drihs eetu arri zaur Spaniju, Italiju, Franziju un Austriju. S.

Usaizinaschana

pee Kursemmes křiřtigahm jumprawahm un atraitnehm eet diakonissēs (slimneeku kohpejās).

Kad 1865. gaddā Jelgawas beedriba us seewischku diakoniju sawas pirmahs sinas laudis laida, ka effoht sawu darbu usnehmufi ar 2 no Dresdenes atfuhitahm diakonissehm, ta toreis pee masa eefahkuma stahwoht til til warreja zerreht, ka arri sche pat rastohs zilweki, kas tai paschā garrā un no tahm ismahzitahm diakonissehm eeskohloti schai amata gribbetu stah. Ta eerikte, kas toreis tappa zelta, irr zaur Deewa schehligu palihgu schinnis feschu gaddos, ne til ween us ahrypuffi augusi, sawu darba lauku paskeepdama, bet arri eelschligi, ta amata dšilumus un fwehtibas eewehrodama un leetā lildama. Regribbam leelitees ar to, ko jau muhsu nams spehjis idarriht un usrahdiht. Tur Deewa preekschā nau ko leelitees, un ja-atsihst, zil daudsi wehl truhkst. Bet tas irr ja-atsihst, ka ar ta mihtestibas darba pirmem fohleem mums irr aufusi ta atsihchana un fanemschana, zil leeli tee truhkumi tillab meesas tā dwehseles, us laukeem tā pilsehtos un muhsu firdis irr mohdinata ta ilgošchanahs

pehž tam, ka warretu diakoniju jeb kristigu slimmu kohp-
schanu ewest wiffa muhsu dšihwē. Tuhktošakabtigi irr
tee truhkumi, ja teem gribb pretti karroht, tad daschahdōs
darbs irr isdarrams un lai tas sekmetohs irr arri preeksch
tam ihpascha praschana waijadšiga. Lihds schim effam
wiswairahł fawus masus spehkus til us slinneeku nammu
un kohpschanahm leetajuschī, wifs žits newarreja tapt
rohka nems. Bet mehs gribbetu us to gahdaht, ka muhsu
nams buhtu kà mahte, kas ismahza un issuhka kristigus
seewiscklu palihgus preeksch daschadahm dšihwes behdahm
us wiffahm pussehcm. Ta darba irr til dauds, tahs wai-
jadšibas til leelas, bet mas to strahdataju, kas no Kristus
mihlestibas pusses winnaam gribb laivoht. Tavehž tad
nahkam ar scho usaizinaschannu un to firsnigu luhaschannu
pee wisseem seewisckteem, jumprawahm un atraitnehm,
kas ne zaur kahdu sarti netohp aisturretas un wehl spehta
gaddōs, waj negribbetu ta kunga labhad, kas fawā sweht-
tā gruhkā zeeschana arri us tahm fakka: „Al gribbat Žuhs
nu gulleht un duffeht?“ liktees mohdinates us labprah-
tigu mihlestibas amatu, ka lohžekki tahs meefas, kur
Winsch irr ta galwa. Mehs luhdsam it ihpaschi zaur scho
usaizinaschonu arri wiffus draudses gannus un mahzita-
jus, lai arri wiini gribbetu lihdscht tohs daschakabt snau-
doschus spehkus pamuddinaht us scheem kristigas dialoni-
jas darbeem. Un Deems tas kungs lai swehti tahdu
publinu!

Peeleekam te wehl daschas sinas klast preeksch tahm,
kas gribb schai amata dohtees. Katrai kas gribb melde-
tees buhs buht no ewang. lutteru tizzibas, schlichstas fla-
was, kristigas dšihweschanas un gara, pilnus 18 gad-
dus wezzai un atkal ne wezzakai kà 40 gaddus. Lai nu
gan tas eekschihgs prahts us scho amatu irr ta pirma lee-
ta, tad tomehr preeksch wiffas darbu isweschanas arri
fkohlas mahzibas buhs lohti derrigas. Bet kur tas arri
truhktu, nefas par to. Wiffas peemeldeschanahs dehl us-
nemschanas, waj ar wahrdeem waj zaur raksteem irr ja-
peenes pascha diakonissu nammā, kur wirsneeze katru lai-
ku labprahł us wiffahm jautaschanahm atbildas dohs. Kas
zaur rakstu peemeldahs, tai japeeleek klast:

- 1) parahdschana ne draudses mahzitaja;
- 2) daktera leeziba par meefas wesselibu;
- 3) wezzaku atwehleschana, ja tee wehl dšihwi;
- 4) muhscha gahjums, no paschas meldetajas usrakstihš.

Bes tam katrai usnemamā waijaga usrahdiht fawu
passi, to waijadšigo apgehbu: 6 kressus, 6 p. sekku, 6
naktšmizses, 6 labbatas drahnas, pahri tumšchu kleschu
un daschus rublus labbatas naudas preeksch pirma pus-
gadda. Katra usnemta eet zaur ihpaschu pahrbaudischa-
nas laifu, kur tohp Deewa wahrda mahzibas un šapat
eeksch wiffa ta, kas tam amatam derr mahzita un šatai-
šita. Pirma pusgaddā wiina dabuhn pa wetti wiffu us-
turtu; pehž tam, ja israhdahs par derrigu arri drehbes
un noudas teefu. Kad diakonisse fawā amata lihds wez-

zumam un wahjibai kalpojusi, tad diakonissu nams par
winnu gabda. Bes tam wiffahm mahsahm fawā šarpā
irr fawu kasse preeksch šawšarpižas palihdsibas, kurrāi
par labbu daschas dahwanas no diakonijas draugeem kohp
pasneegtas.

Missiones swehtki.

Kuldigas pilsehta wahzu draudse 26. April nosweht-
tija missiones swehtku deenu; kad nu tur kà jau pilsehta
arri leels pulks latweeschu, kas wahzu wallodu proht, at-
rohdahs un scho swehtku deenu lihds šwinneja, tad grib-
bam scho arri latw. awischu lassitajeem daschas sinas pa-
sneegt par schihs deeninas swehtu dgrbu, sinnadami, ka
luttera draudses darboschanahs un preeks lihds ruhp un
lihds preezina katru tahs paschas ewang. tizzibas lohžekli,
weenalga kahdu wallodu tas runna.

Swehtki tappa basniza swehtiti. Schahdu deenu fa-
wai draudsei jau fen bij wehlejees isgahdaht Kuldigas
wahzu mahzitajs Raeder k., kas, kà lassitaji sinn, pats
irr missiones generalreferents no Kursemmes pusses un jo
širdigi par swehtas missiones weikschanohs publejahs. Lai
warretu schis Kristus draudses darba dahrgais almins da-
schadōs šarōs draudsei atspihdeht un weenu leeziba oh-
treem derreht par šiprinaschannu, tad arri wehl žitti mah-
zitaji no apkahrtejahm draudsehm bij us tam usaizinati un
lihds ar Kuldigas amata brableem scho deenu pawaddija,
tā Embohtes, Tukkuma latweeschu draudses, Apprikku,
Zwandes, Lipraiku un Zelgawas latw. pilsehta draudses
mahzitaji. Šapat arri bij atbrauzis Zelgawas Wahzu
draudses palihga mahzitajs Gurland, kas kà lassitaji at-
minnehs, wats agrahł Žuhdu rabbineris bijis un pehž
kristigu tizzibu peemehmis jau dauds gaddus ihpaschi preeksch
Žuhdu missiones Bessarabija bij strahdajis un taggad scho
darbu muhsu Baltijas gubernas strahda. Deewakalpo-
schana eefaklahs pulksten 11. Pehž nodseedatas dseemas
draudses mahzitajs noturreja liturgiju, kas ihpaschi us
šw. missiones darbu šihmejahs. Swehtku draudse dseedaja
atkal dseefnu un tad kahpa kanzelē Apprikku mahzitajs un
turreja missiones šprediki par Matt. 4, 18—20. it ihpa-
schi runnadams par muhsu Bessitaja wahrdeem: „Nahžeeht
man walkal, es juhs taišschu par žilweku sweijneekcem.“
Waischi un dedšigi wiinsch isšaidroja un peerahdija, ka
schee wahrdi irr wisseem aizinatem un ceželcem Deewa
wahrda mahzitajeem par spehžinaschannu un šiprinaschannu
winnu swehtā amata. Teem Kristum walkal ja-seet, tad
winsch tohs daribs par žilweku sweijneekcem, tad tee tohs
Deewa wahrda tihklus imetinschi wilks bagatu lohmu.
Tā tas irr notizis un peepildijees kristigas draudses no
apustuku laikeem lihds muhsu deenahm. Bet deemschehl
wehl tuhktošochu tuhktošochi pagani sehich tumšbā un nah-
wes ehnas eelejā. Tee wehl to kungu Kristu nepasihst.
Tavehž nahkshs tahm kristigahm draudsehm, teem kas jau

irr aiginati: „nahzeet man pakkat“ par to gabdaht, ka arri stary teem paganeem tihklus ismett. Par missiones darbu illatram kristigam zilwekam jaruhpejahs. Zo muhsu Kungs un Pestitajs irr pawehlejis: nahzeet man pakkat, es juhs taihschu par zilweku sweijneekem.

Behz tam ohtru spreddiki teiza Mendas mahzitajs par Gal. 4, 2—3, un 28—31. Schohs bihbeles wahrdues isskaidrojis winsch klaustajeeem istabstija missiones darbu un puhlinu Madagaskar fallä. Scheitan ta Kunga Kristus walstiba irr brihnischligi ihstā laika wairojuschs. Pa tuhstoscheem irr atstahjuschi sawus elka deewektus un taggad libds ar mums to trihweneigu Deemu pecluhds garrā un pateesibā. — Scho leetu wairahl nepeeminnesim, tapchz ka minnehts mahzitajs patš apsohlijees par to awises turpmahl sinnaas laist.

Veidsobt wehl Kuldig, wahzu mahzitajs draudsei sinnaas dewa par to missioni, ko muhsu ewang. luttara tizzibas brahti strahda. Ta missiones skohla irr Leipzigas pilsehtā Sakschu semmē. Tee missionari no schejenes cet us Nibt-Indiju, kur gan jau dascha muhsu tizzibas draudsite atrohnahs, bet wehl dauds ta plaujama. Precksch schihs missiones arri mehs sawas dahwanas samettam un us Leipzigu nosuhtam. Lai Deews swehti scho darbu un pee mums pamuddina to mihlestibas garru, ka mehs labpracht un bagatigi pasneedsam sawas dahwanas un nemitejamees luhgtees: „Lai nahk tawa walstiba!“ —

Behz tam wehl dseefnu nodseodoja, liturgiju noturreja un draudsi ar swehtischanas wahrdeem atlaida ar to sinnu, ka pulstien 4^{1/2} atkal ohtra deewakalposchana fahkfees par missiones darbu pee Zuhdu tautas.

Kolikta laika basniza bija pilna la peebahsta. Taggad augschā minnehts mahzitajs Gurlanda k. no Selgawas spreddiki teiza par Ap. darb. 3, 1—10. Lai gan winsch gandrihs 1^{1/2} stundas runnaja, tad tomehr neweens neapnikka klausotees. Wahrdi bija swarigi un wisseem gaukscham pee firds kehrahs. Zuhdu tantu winsch libdsinaja tam tislajam zilwekam, kas pee Jerusalemes Deewa namna krahschnahm durwihm deedelesa, kas no teem basnizas gahjejem tikkai laizigas dahwanas luhdsahs. Ta arri tee Zuhdi wissur tikkai dsennahs pehz selta un sudraha, bet nemekle tahs garrigas montas, kahdas Kristus sawai draudsei dahwinajis. Tee irr atmektuschi Jesu no Nazaretes, kas irr Kristus tas Kungs, un wehl taggad winna wahrdu nizzina. Bet to mainu, ka Zuhdu laudis pee kristigas tizzibas negribb atgreestees winsch dewa ne ween Zuhdeem, bet arri kristiteem. Un kadeht? Tadeht, ka dauds sawas dabrgas tizzibas mantu, neturr gohdā, Deewa wahrdu labpracht ueklaufahs un nomahzahs, un ka paschi dauds reis besdeewigi dshwo daschas letās, swehtas deenas gabnischana, dserschana un neschlibstiba dauds niknaki ne la Schihdi. Tadeht stipri pekohdinaja lai mehs kristigi laudis ta dshwojom, ka Deewa behreem nahkchs, lai mehs ar darbeem ne-aissleedsam, ko ar mutti

apleezinajam! No firds wehlejahs, ka mehs ta Kunga Jesus wahrda zeltumees un winnam pakkat staigatum, ka tee Zuhdi zaur mums pamuddinati us kristigu tizzibu, libds ar mums to Kungu slawetu wahrdos un darbos. Mahzitaja Gurlanda spreddikis pee mums ilgi paliks peeminā; Deews tas Kungs lai winnu spehzina pee meefas un dwehseles, ka winsch dauds atgreestu pee ta ihstena dwehsetu ganna un biskapo. Un pateesi tee swarige, desigee wahrdi, ko winsch us wissu Kuldigas draudsi runnaja, tee buhs arri zil dascha schihda firdi kristuschu — bij arri labba teefa schihdu muhsu basniza eenahkuschi klausitees — un zerram ne-atgreesifees tuffchi atpakkat, bet isdarrihs pee weena un ohtra, ka deht tee no Deewa puffes irr suhtiti. Warram gan fazzicht, ka schi deena bij muhsu draudsei ihsta swehtku deena un wehlam katrai draudsei tahdu peedshwoht. Ka dsirdam schowaffar Kurtschu draudse tapshocht missiones swehtki swehtiti un Gurlanda mahzitajs effocht apsohlijees, ar Deewa palihgu arri tur no sawas puffes kahdu swehtku dahwanu pasneegt. Lai tad Deews ka mums, ta arri tur un wissus, kur firdis us to swehtu missiones darbu beetrojahs un stiprinajahs, dohd sawu swehtibu sawas leelas schehlastibas labbad! ff.

G. Wiegner kungam

un wisseem, kam „dseefnu rohta“ rohtā.

Kamehr Widsemneeki wehl suausch un azzis triim, tikmehr jau nahburgi pee darba, sija un wehti, ko naggi nefs. Baldeews, mihlais W. L., ka ne-effat kawejuschees manna darbā ne grandu ne pelawu parahdiht; jo teescham ar Zuhdu jaunakam azzihm skattotees pelawas usgahju diwi weetas. Wainas paleel wainas, lai arri tikkai sezjera wainas. Tahdas irr:

Ohtra dallā 43. numm. peekto takti fahkocht ohtram tenoram jadseed ne wis a bet g. 51. numm. septitā takti ohtra basse jadseed d, es, f, k. Pee schahs reises arri japeeminn, ka pirmā dallā, 37. numm. pirmajam tenoram pehdigajā takti jadseed tikkai f ween.

Luhdsu wissus skohlm. schahs wainas pahrlabboht. Ja Deews lik ohtru drikki peedshwoht, tad arri wissas sezjera wainas suddihs. Newarreja usmahktees; bija japeeteel ar masumu. Bes tam kattris sinna, ka korrektores darbs irr negants darbs.

Zitta lecta irr ar 20. un ar 81. numm., kur Zuhd, W. k., laikam wehlejeetees, lai zaur mainu dominantes*) skannu nahkocht pee galla. Ka tas pirmā azzumirkli „dabbigaki“ illeekahs, to neleegschu, jo tas schā laika eebrakts zelsch. Bet ka tad agraki bija? Gan jau paschi labbi sinnafeet, ka nenahza wis ne zaur wirs ne zaur mainu dominant, bet zaur appaksch dominant mah-

*) Wechsel — Dominante.

jās. Luttera laikā nebeidja vis p. pr. Deews Kungs 2c. pirmahs rindas, kā taggad Bunscheta un zittās grammatās, ar mainu, bet ar appakš dominantu; tāpat gahja ar zitteem meldineem, kas bija joniski (jonisch). Wehl Händels beids fawu flawenu Hallelujah ar IV. trihs skannu: (Kirchenschluß). Jau pehrnaja g. par to awises 16. numm. peeminēja, ka Latw. widdus laikā meldineem pirmā un ohrā nolaidenā nestahw wis pehz scha laikā mohdes V., bet IV. trihs skanna. Bet ja nu arr paliktu pee Zuhfu scha laikā likkuma, ka beigtu 20. un 81. numm. ar mainu dominantu (d, fis, a, c), tad netiktu nemas mahjā (C-dur), bet paliktu fweščumā (G-dur). Tomehr wiffa dseefina patti eefsch C-dur, mas, mas gallinisch ween buhtu eefsch G-dur. Tas tak newarr buht. Bezzi meldini bija us wezzo mohdi ja-irohta, kur ween warreja. Jauns eelahps us wezzeem fwarkeem uslikts, dohd fwarkeem gan raibumu, bet ne skaisumu. Wehl peelikschu, ka schis meldinu kappflis no c us a un g (8, 6 un 5) irr Latweeschu ihpafchiba, un kā Guterpe preefch kahdeem gaddeem parahdija, arri Leischu manta, pee la redsam, zil tuwu abbas tautas irr rodde. Es Zums, B. f., nemas nenemmu par launu, ka Zuhš man pahmettufchi, ka par dauds schur waj tur moduleerejis. *) No ta es redsu, ka Zuhš nepeederreet pee pirma zehleena strahdneekem. Tomehr schinnis diwi weetas Zuhš paschi wairahf moduleerefchanas pagehrejufchi, ne ka es dewis. Labpraht pirmā nolaidenā, bet ne pehdigā; te wajjaga nahft mahjā.

Pehdiga leeta, kur mums starpiba, irr 8. numm. beigums, kur Zuhš tahs trihs skannas d, fis, a, d weeta, laikam buhtu labpraht redsejufchi f, as, d, un tad g, h. Mannis deht; es ar to pilnā meerā. Bet arri sche es paliktu pee wezzas mohdes un pee pilnigeem affordeem, gribbedams tahdu warrenu dseefmu arri fpehzigi nobeigt.

Kohku dohdams es Zums, B. f., wehl reis pateizu, un wehlejohs, ka dauds tahdu wihru buhtu, kas ar apdohmu un mihligu firdi mannu wehlu, wehlu uskentu, un ihfā laikā isdarritu darbu, apspreefch. Gan stellejahm Latw. meldinūs us Wahzsemmi, gan gaidijahm, waj ne nahks drihs isrohtati atpakkal. Ne ka! Nekehrahs wis klahft. Leels gohds nebij pelnijams, darbs gaušchi gruhfs, un mantas — nebija ko sohliht.

Lai Deews palihds, ka „Dseefmu rohta“ buhtu weena no tahm faitehm, kas jo deenas, jo wairahf, faweeno Kursemneekus un Widsemneekus! J. Zimse.

Kuhdsu wiffus zeen. redakterus schim rakstam ruhmes neleegt.

*) Bihri, kam es neefmu zeenihgs wianu kurpu fitnas atraisht, par to zittadi spreedufchi. Bet ta leeta peederr pee tahm, kur mehds fazzihft: weenam patihft mahte, ohrām meita.

See fawas mihlas mahtes kappā.

Gramsdas kapsehta, 24. Merz 1872, laffijis G. J. Schönbergis.

Mihla mahte, nu Tu fraudi
Sawā dseftrā schkirstinā;
Wairs Tew nefahp, neds Tu gaudi
Kā flimmibas gultinā.
Wefelas nu Lawas kahjas;
Scheit buhs Tew tahs muhschu mahjas!

Truhds Lawa meef un fauli,
Aukstas Lawas luhpinas,
Neredsefi wairs scho fauli,
Slehtas spohschas aztinās.
Lawa rohla scheit neglaudihš
Behrnu behrnūs wairs neswehtihš.

Lawa firfchu pufstefchana
Wluffusi ahtri jau,
Norimmusi gahdashana,
Mums wairs mihlas mahtes nau!
Ar Deew'! mihla, selta mahte
Pehz Tew fahp man firfchu wahte!

Labbas deenas Tewim fuhta
Jaunais dehs *) no tahluma;
Umahfchana winnam grihta;
„Ar Deew“! fazzihft kap'mallā.
Sanahfkeet tur debbes mahjās,
Tur, kur schkirtam labbi klahjahs.

Baldeews Tew par gahdashanu,
Mihlibu un mahzibahm,
Tawu behrnu audsefchanu,
Wiffu labbu, fuhribahm.
Deews lai Tewim weenreis lohne,
Tur ar debbes preefeem frohne!

Pasauls fuhribas atfahji,
Zeefchanas un flimmibu,
Utraisita meerā gahji
Dusseht faldu meedfmu.
Dseftrā, wehšā kappā, fluffi
Nu lihds jaunam rihfam duffi!

Scheit Tew jauka duffas weeta
Kluffā kohku pawehni,
Scheit nefahpehs, nebuhs zeeta
Gulta, semmes flehpiti.
Ar Deew'! mihla mammin, duffi,
Deewa meerā faldi, fluffi! —

Lihds Tew Jesus jaunā deenā
Sweiku atfal mohdinahs,
Sawejus Wirsch lifs tur zeenā,
Un ar frohni gohdinahs.
Tur wairs krusfs, neds fahpes beedehs,
Swehti debbes preefi seedehs!! —

*) Jaunafais dehs Eduards tahku Kreew'emmē. frohna deenesā fahwe-dams newarreja pahrnahft fawu mahri us fappeem paraddiht.